

Situația învățământului centrat pe student în Europa

În cadrul acestei secțiuni, vom prezenta aspecte privind situația învățământului centrat pe student din Europa. În prima parte veți putea observa grafice despre diferite problematici ale Învățământul Centrat pe Student (ICS), iar în partea secundă veți regăsi un tabel cu bune practici în abordarea ICS. La nivel european există preocupări pentru ICS de ceva vreme și implicit au apărut și diferite analize descriptive despre starea de fapt a învățământului universitar centrat pe student.

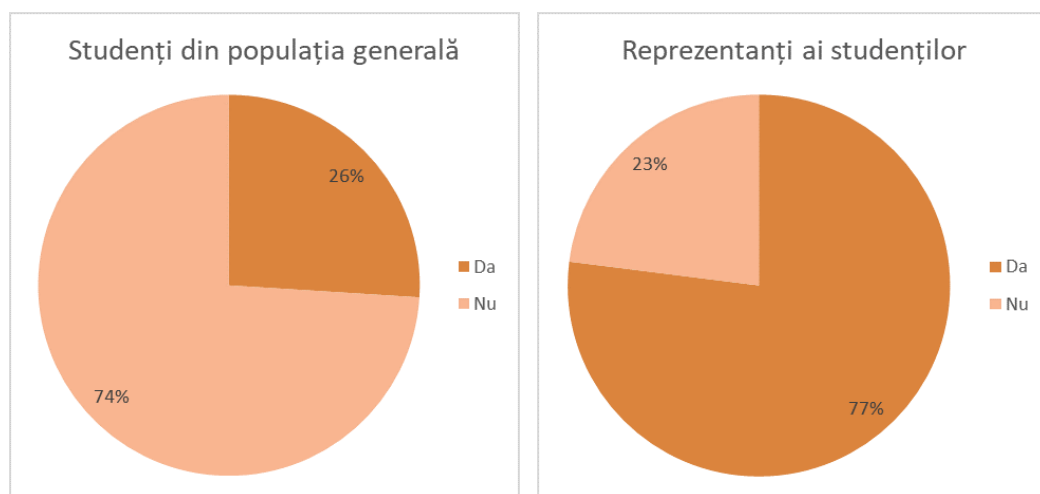

Fig.1. Înțelegerea conceptelor de învățare centrate pe student, în rândul studenților (ESU, 2015)

Cum se poate observa din figura 1, dintre reprezentanții studenților, 80% află despre ICS prin implicarea în mișcări studentești și/sau participarea la conferințe, seminarii sau proiecte locale, naționale și internaționale ale uniunilor studenților. Acest lucru atrage atenția asupra numărului scăzut din populația generală de studenți care cunosc și sunt conștienți de aplicarea ICS în procesul educațional și viața zilnică de student. Responsabilitatea pentru îmbunătățirea acestei situații trebuie asumată atât de organizațiile studentești, cât și de corpul cadrelor didactice universitare, prin mai buna diseminare a inițiativelor și informațiilor, precum și prin asumarea de acțiuni suplimentare pentru dezvoltarea și comunicarea clară a strategiilor ICS la nivelul universităților. Astfel, este necesar ca studenții să afle despre opțiunile de a fi implicați și de a își asuma propria experiență de învățare din cât mai multe surse. Ca atare, strategia instituțională trebuie orientată în această direcție, dar și cadrul didactic universitar poate fi una din cele mai importante resurse în acest sens, prin strategiile de predare abordate în contextul educațional universitar.

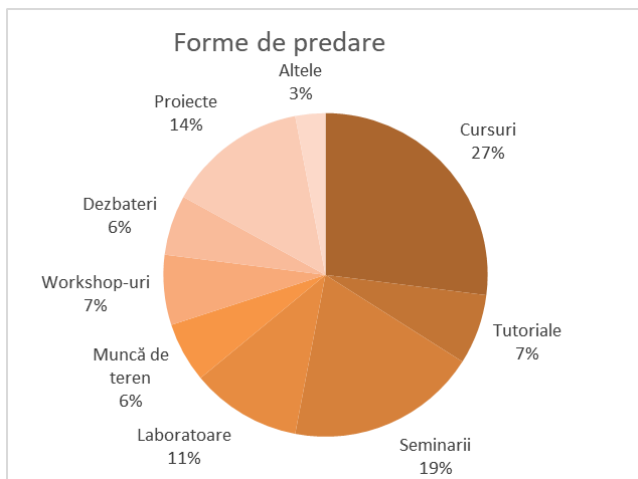

Fig.2 Formele de predare cele mai comune (ESU, 2015)

Deși există schimbări de trend și de paradigmă spre ICS, cursurile clasice rămân cea mai utilizată modalitate de predare în universități (Fig.2). Proiectele și seminariile sunt de asemenea comune printre formele de organizare a experiențelor de învățare în mediul universitar. Multe dintre formele de predare orientate către ICS sunt încă folosite puțin în rândul universităților la nivel european.

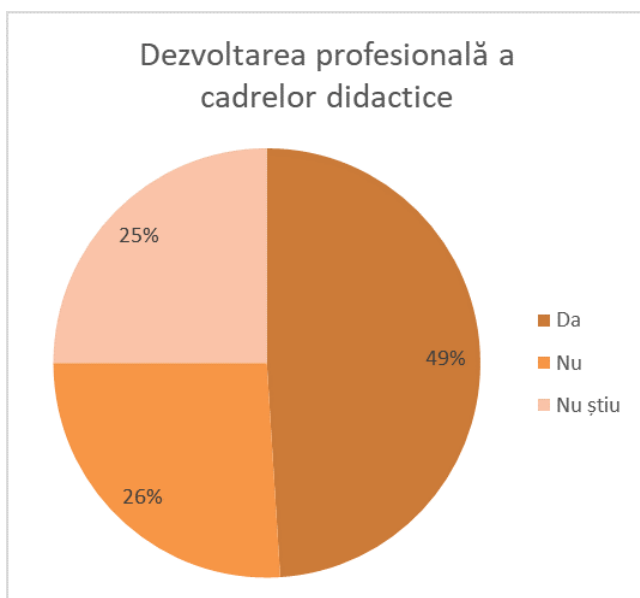

Fig.3 Existența programelor de dezvoltare profesională a cadrelor didactice (ESU, 2015)

Programele de perfecționare a cadrelor didactice sunt o parte integrantă pentru implementarea ICS în instituțiile de învățământ superior. Studenții au fost întrebați (Fig. 3) dacă știu cumva dacă profesorii iau parte la programe de formare în cadrul universității cu privire la metode inovative de formare. Aproape jumătate dintre aceștia știu de existența acestor programe de suport pentru dezvoltarea cadrelor didactice.

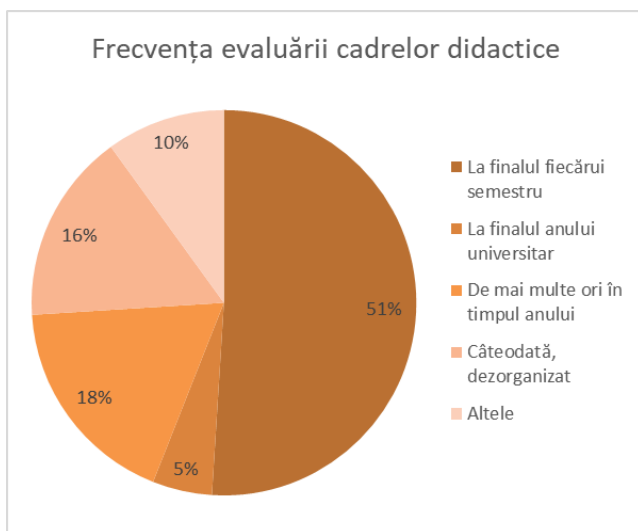

Fig.4 Frecvența evaluării cadrelor didactice de către studenți (ESU, 2015)

Frecvența evaluărilor cadrelor didactice de către studenți variază destul de mult între diferite universități (Fig. 4). Majoritatea evaluărilor au loc la finalul fiecărui semestru de studiu, cu un procent de 5% realizate o singură dată, la finalul anului academic. Numai 18% dintre studenții chestionați au răspuns că există feedback constant pe parcursul anului academic, în timp ce 16% dintre aceștia au experiență cu evaluări desfășurate ocazional. Deși evaluarea formativă reprezintă o necesitate în implementarea ICS, observăm că nu reprezintă o modalitate utilizată decât de foarte puține cadre didactice universitare. În lipsa unui feedback constant, studentul nu simte sprijinul profesorului în optimizarea propriei învățări.

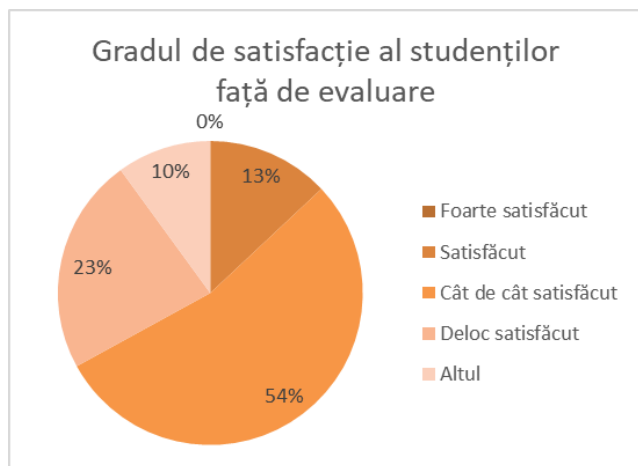

Fig.5 Satisfația studenților față de sistemele de evaluare a cadrelor didactice (ESU, 2015)

Modalitatea în care rezultatele evaluărilor cadrelor didactice sunt folosite pentru îmbunătățirea activității ulterioare este foarte importantă. În general, studenții sunt parțial satisfăcuți de eficiența sistemele de evaluare a cadrelor didactice în universitățile lor, deși nimeni nu a răspuns că este foarte mulțumit, după cum se poate observa în figura 5. Există așadar loc de îmbunătățiri, mai ales cu privire la transparența rezultatelor evaluării și modalitatea în care sunt ele folosite, oferindu-le studenților o viziune clară despre impactul acțiunii de evaluare.

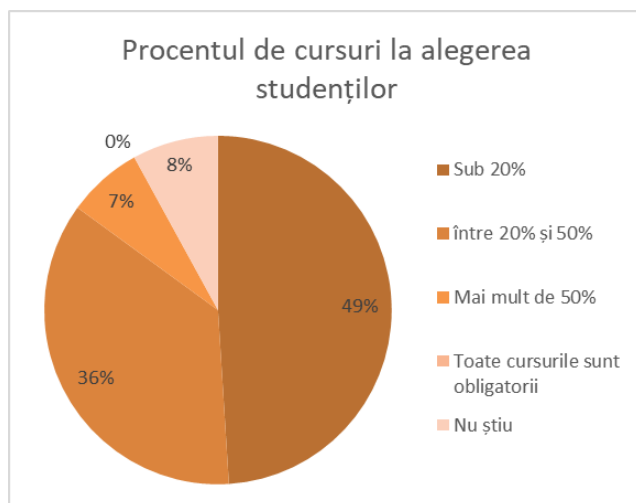

Fig.6 Ponderea cursurilor la alegerea studenților (ESU, 2015)

Întrebați despre procentul de cursuri disponibile la alegere (opționale) din cadrul programului de studiu pe care îl parcurg, unul din doi studenți a răspuns că asemenea cursuri sunt regăsite într-un procent ceva mai mic de 20% (Fig. 6).

Exemple de bune practici care urmăresc principiile ICS

Țara	Organizația	Componentă ICS	Bună practică ICS
Suedia	Universitatea din Uppsala	Conștientizarea ICS de către studenți	<p>Multe universități recunosc importanța ICS și au implementat strategii și stabilite priorități în această direcție. Un exemplu în acest sens este Universitatea din Uppsala. CEMUS este un centru în cadrul universității, inițiat și condus de către studenți. Încă din anii '90, CEMUS a oferit un mediu interdisciplinar învățământului superior și a fost un mediu creativ de întâlnire pentru studenți, masteranzi, doctoranzi, cercetători, profesori ai Universității din Uppsala și ai Universității Suedeze de Științe ale Agriculturii. CEMUS are trei direcții principale de acțiune: Educație direcționată de studenți (Student-Led Education), Colaborare și parteneriat (Collaboration & Partnership) și Cercetare transdisciplinară (Transdisciplinary Research). Tipul de educație oferit de către CEMUS propune studenților oportunitatea de a avea acces la o varietate de cursuri. Cursurile transdisciplinare sunt construite printr-o strânsă colaborare între studenți, coordonatorii cursurilor, profesori, cercetători, administratori universitari și actori din societate.</p> <p>Vezi mai multe pe: www.csduppsala.uu.se</p>

Slovacia	Eveniment, conferință națională	Schimbarea de paradigma spre practică	<p>Un exemplu de cum se pot extinde activitățile de învățare într-o manieră interesantă pentru studenți și adaptată pentru mediile lor de învățare este Model Conference din Slovacia. Scopul principal al Model Conference (organizată ca parte din cursul Practică Diplomatică) a fost să le ofere studenților masteranzi de anul 2 o oportunitate de a-și lărgi aria de cunoaștere teoretică și de a avea experiență practică în domenii precum negociere, diplomație bilaterală și multilaterală, protocol diplomatic și utilizarea limbilor străine. În prezent, Model Conference are loc în fiecare an ca o parte obligatorie a cursurilor, având la bază principiile ICS.</p> <p>Organizatorii se așteaptă ca principalul rezultat să fie generarea de idei out-of-the-box și crearea de viziuni pentru tânăra generație de lideri de opinie și viitori reprezentanți ai sectoarelor guvernamentale, de afaceri și non-guvernamentale, cu privire la cele mai apăsătoare probleme din domeniul securității și economiei, în contextul relațiilor internaționale.</p>
Austria	Universitatea din Viena	Perfecționarea profesorilor	<p>Unele instituții dispun de Centre pentru Predare și Învățare, care au ca rol sprijinirea dezvoltatorilor de curricula, prin lucrul în echipe formate din diferiți profesori, pentru îmbunătățirea predării. Universitatea din Viena poate fi un bun exemplu în acest sens. Principalele obiective ale Center for Teaching and Learning (CTL) sunt: îmbunătățirea temelor de conținut alese și a modalităților de predare, urmate de profesionalizare pe dimensiunea competențelor didactice. Programele de dezvoltare profesională pentru cadrele didactice universitare diferă mult între instituții. Unele oferă formare propriu-zis didactică sau competențe de elaborare a curriculum-ului pentru învățământul superior. Există de asemenea și instituții care, prin intermediul unor proiecte specifice, oferă sprijin pentru creșterea calității predării, pentru sprijinirea folosirii abordărilor de tip e-learning în procesul didactic sau pentru îmbunătățirea calității examenelor.</p> <p>Vezi mai multe pe: https://ctl.univie.ac.at</p>
Cehia	Universitatea Masaryk	Evaluarea cursurilor și a profesorilor	<p>Un exemplu de bună funcționare a unui sistem de evaluare a cursurilor și a cadrelor didactice se găsește la Universitatea Masaryk din Brno, Cehia. Studenții de acolo sunt foarte satisfăcuți de transparența și puterea de influență pe care o au asupra propriei învățări în cadrul universității. Chestionarul de evaluare conține 7 întrebări, folosind o scală de la 1-11, cu câmpuri disponibile pentru comentarii. Întrebările urmăresc: 1. cât de interesant este cursul; 2. contribuția cursului la programul de studiu; 3. dificultatea cursului; 4. gradul de pregătire necesar pentru curs; 5. disponibilitatea materialelor de studiu; 6. stilul de predare; 7. dacă profesorul este expert în aria cursului predat. Rezultatele sunt disponibile după încheierea evaluării, însă numai studenților care au răspuns la chestionar la cel puțin jumătate din cursurile pentru care sunt înscriși. Rezultatele sunt de asemenea disponibile profesorilor. Comentariile adăugate nu sunt publice, ci pot fi vizualizate numai de către profesorii pe care îi vizează și de către superiorii lor.</p>

Estonia	Tallinn University	Curricula flexibile și trasee de învățare personalizate	La Universitatea din Tallinn (TLÜ) studenții au un minimum obligatoriu de 24 de puncte de credit (48 ECTS) de urmat în cadrul universității la care absolvesc. Restul pot fi alese de către studenți și, mai mult, din cadrul altor instituții de învățământ superior. Cursurile pot fi de orice fel, din orice domeniu, de la cor până la fotbal. Se asigură astfel curricula flexibile și trasee educaționale personalizabile.
Romania	ANOSR	Studenții ca actori ai schimbării	Studenții susțin schimbarea de paradigmă, recunosc și răsplătesc eforturile depuse de către profesori în acest sens. Un exemplu potrivit în acest sens este Gala Profesorilor Bologna, un proiect național al Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR). Proiectul Profesorul Bologna le dă șansa studenților să premieze anual profesori de valoare din sistemul superior românesc și să evidențieze implicarea și devotamentul în actul predării. Profesorii sunt propuși de către studenții lor, apoi sunt vizitați la ore, sunt monitorizați și intervievați despre activitatea lor științifică și didactică de către o comisie alcătuită din studenți.

La nivel instituțional, această deziderat al eficientizării ICS este o preocupare majoră a diferitelor organisme/centre/manifestări științifice sau educaționale. Direcțiile de acțiune vizează atât stimularea studenților spre identificarea cu nevoia de învățare și cu modalități specifice de optimizare și personalizare a acestei activități, cât și a cadrelor didactice universitare, prin formarea lor în această direcție modernă de abordare a procesului didactic, dar și prin evaluarea acestora în acord cu principiile ICS.

Bibliografie

European Students Union. (2015). Overview on Student-Centred Learning in Higher Education in Europe, Research Study.